Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

PAMFLET
26349 a

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

CLAUSSE,

OF

HOLLANDSCHE TROUW.

Digitized by Google

Dat vrij het krijtgebergte op deugd en grootheid roem'!
Dat in der volkenrei, de *Gauler* 't eerst zich noem'!
'k Versma zijn deugden niet! .. 'k eer groote stervelingen,
Hetzij ze aan *Seine*, of *Theems*, of *Donau* 't licht ontvingen;
Maar toon me, o *Gauler*, *Brit* of *Duitscher*, toon me één held,
Daar Neêrland niet terstond een ander tegenstelt!

HELMERS.

Digitized by Google

313 L27

313 L27

CLAUSSE,

OF

HOLLANDSCHE TROUW;

EEN

GESCHIEDKUNDIG TAFEREEL

UIT DEN TEGENWOORDIGEN OORLOG.

DOOR

H. van der Sprong.

26349 a

TE 'S GRAVENHAGE, BIJ
A. KLOOTS.
1831

KONINKL. BIBLIOTHEEK TE 'S HAGE.

Digitized by Google

Digitized by Google

VOORBERIGT.

Den 19en *Januarij* 1831 *gaf de Generaal* DIBBETS, *opperbevelhebber der vesting Maastricht, aan eenigen zijner onderhoorigen last tot het doen eener verkenning naar het kasteel* Castert, *op den linkeroever van de Maas, bijna een uur afstands van de vesting gelegen, zijnde het kasteel en deszelfs omstreken door Belgen bezet.*

Naauwelijks ontvingen zij het bevel tot deze expeditie, of zij verdreven alras den vijand van het opene veld en uit de bosschen, naar het kasteel terug, alwaar de Belgische dapperen, van achter de opgeworpene barricaden en uit de vensters van het gebouw, op de onzen een levendig vuur onderhielden, tot dat de Majoor MENSO, *met het commando belast, hen genoegzaam verdreven achtende, bevel gaf naar de vesting terug te trekken.*

Bij deze gelegenheid gaf de fusilier CLAUSSE *de onmiskenbaarste blijken van moed en trouw. Zijn wapenbroeder* EUGSTER, *zwaar gewond aan zijne zijde nedergevallen zijnde, zou zonder zijne hulp*

Digitized by Google

gewis in handen des vijands geraakt en omgekomen zijn. Hij rigtte zijnen kameraad op en voerde hem achterwaarts, doch geraakte hierdoor van zijn krijgsmakkers verwijderd. Vervolgd wordende, beschermde hij hem geheel alleen, met Hollandsche onverschrokkenheid en trouw. In het grootste gevaar dus van zijn eigen leven of zijne eigene vrijheid te verliezen, gelukte het hem, ofschoon zelf gekwetst wordende, de redder van EUGSTER *te zijn.*

Het is aan deze belangrijke geschiedkundige daadzaak, dat dit stukje deszelfs bestaan verschuldigd is. Eene daadzaak, welke naar mijne meening in een' tijd als de tegenwoordige, waarin het snoodste verraad en de vuigste laster zoo menigen pijl op Nederland stomp schoten, der vergetelheid verdient ontrukt te worden.

Volgaarne beken ik, in JOSEPH HEYDERICH *van den verdienstelijken* KÖRNER, *het spoor aangetroffen te hebben, naar hetwelk ik deze dramatische voorstelling ontworpen heb. Het deed mij daarbij wel aan het harte, onder de vele treffende voorbeelden van moed, beleid en trouw onzer braven, ook eene zoo lofwaardige daad, gelijk die van* JOSEPH HEYDERICH, *in onzen* CLAUSSE *te kunnen voorstellen.*

En welk Nederlander moet het niet verblijden, met HELMERS *te kunnen zeggen:*

. . . Maar toon me, o *Gauler*, *Brit* of *Duitscher* toon me één held,
Daar *Neêrland* niet terstond een ander tegenstelt!

Digitized by Google

Ontvangt, landgenooten! deze kleine proeve mijner poging, om, onder de roemrijke daden van de Helden onzes vaderlands, dit belangwekkend voorval mede niet onopgemerkt voorbij te gaan. En wie ook, die zijn vaderland lief heeft, zou niet gaarne van deszelfs deugden gewagen, en elke gelegenheid aangrijpen, om die te vermelden of daarvan te hooren.

Wie vooral heeft niet steeds gaarne de lofwaardige daden onzer landgenooten, of die welke in betrekking tot ons geliefd vaderland staan, ten tooneele zien voeren? Het is uit dien hoofde, dat ik deze Hollandsche trouw van den fusilier CLAUSSE *eenigzins heb uitgewerkt, en mij daarbij zoodanige vrijheden veroorloofd, als mij toeschenen dezelve voor eene tooneelmatige voorstelling geschikt te maken; doch genoeg, zoo ik slechts de deugd van mijnen held in onze geschiedboeken mag zien prijken, met dien onverdoofbaren glans, welke ik vurig wensch, dat Hollands dapperen onder de vanen van* Oranje *altijd beschijnen moge!*

'S HAGE,
den 31en van Oogstmaand 1831.

H. VAN DER SPRONG.

Digitized by Google

PERSONEN.

CLAUSSE, } *Fusiliers in Hollandsche dienst.*
EUGSTER, }

Een BURGER.

De Heer RUDOLFF.

ANTJE, *in dienst van den Heer* RUDOLFF.

Een SERJANT, *in Belgische dienst.*

Een OFFICIER, *in Hollandsche dienst.*

Hollandsche en Belgische Soldaten.

Digitized by Google

CLAUSSE,

OF

HOLLANDSCHE TROUW.

Het tooneel verbeeldt een dorp in de nabijheid van Maastricht, *hier en daar eenige huizen, alle gesloten; op den achtergrond eenig verspreid geboomte.*

EERSTE TOONEEL.

CLAUSSE, EUGSTER.

CLAUSSE *komt vermoeid op; hij geleidt* EUGSTER, *die zwaar aan het hoofd gewond is, naauwelijks meer voort kan, zijne laatste krachten inspant, en alzoo voortwaggelende, half op* CLAUSSE *en op zijn geweer leunt.*

CLAUSSE, (*zijn geweer op den linker schouder dragende.*)

Kom kameraad, kom! laat den moed niet zakken, houd u aan mij vast; nog maar weinige schreden dan kunt gij uitrusten, en ik zal intusschen naar hulp uitzien; ofschoon op 's vijands grond, treffen wij welligt een gevoelig wezen aan, dat zich over u zal erbarmen, of misschien worden wij nog wel door de onzen aangetroffen.

Digitized by Google

EUGSTER.

Helaas! neen, goede CLAUSSE! ik heb geene hoop meer, het schot heeft te wél getroffen, en het verlies van bloed heeft mij zoodanig verzwakt, dat ik mij zelven naauwelijks meer voort kan slepen. O die helsche oproerlingen! die verraders! hoe laaghartig kwam dat verwenschte schot uit het venster, en maakte mij ongeschikt, om die muiters, die lafaards, voor hunne eerlooze daad te betalen, en mijn vaderland verder te helpen verdedigen. O mij! welk eene pijn! CLAUSSE, ik kan niet meer! (*Hij hangt magteloos aan* CLAUSSE'S *hals.*)

CLAUSSE *ziet angstig rond, en ontdekt eenen boom waaronder zich eene hoogte bevindt. Hij geleidt* EUGSTER, *half dragende, naar den boom, doet hem op de hoogte neder zitten en plaatst zich naast hem.* EUGSTER *zijgt krachteloos ter neder. Intusschen doet zich een groot rumoer hooren: eenige gewapende Belgen vertoonen zich, en zien vreesachtig rond.* CLAUSSE *verschrikt, doch herneemt zijne vorige bedaardheid; hij staat op, onderzoekt zijn geweer en dat van* EUGSTER, *plaatst zich voor zijnen kameraad, en houdt zich tot verdediging gereed.*

CLAUSSE.

Hemel! wederom die schurken, o jammer! dat ik mij niet durf te verwijderen. — Neen kameraad! over mijn lijk zullen zij u mogen naderen; maar, bij mijne eer! mijn' dood zullen zij duur moeten koopen.

Digitized by Google

De Belgen *komen omzigtig nader; op het zien van* CLAUSSE'S *verdedigende houding blijven zij onbewegelijk staan.*

EEN DER BELGEN.

Ien *Ollander!* allons mes camerades! laot hem niet echapieren. (*Zij willen* CLAUSSE *naderen.*) Gief u over, *Ollander!* want ge zult, bij God, ons nie ontsnappen, verstaot ge? zulle.

CLAUSSE.

Een *Hollander* geeft zich niet over, en ik zal u toonen dat ik een *Hollander* ben. Terug verraders! ik bescherm mijnen stervenden kameraad, mijnen wapenbroeder! Over mijn lijk moogt gij eerst deze heilige plaats naderen; terug bloedhonden! of mijn hollandsch geweer zal u leeren, den *Hollander* te vreezen!

EEN DER BELGEN. (*Met de overige terug deinzende.*)

Wat, vriest gè veur dien pogcher? Staot gij daor, niet als of er duzend man waoren, veur ien ienig man gaot ge terug, allons, overgehaold de snaphaonen.

Zij leggen op CLAUSSE *aan, onder het geroep van Leve de Belgen! leve die liebertait!* CLAUSSE *schiet te gelijkertijd en treft; — een der* Belgen *tuimelt neder, een ander vlugt, de overige leggen op nieuw aan, en terwyl* CLAUSSE *het andere geweer op neemt, treft hem een schot in het been.*

CLAUSSE. (*Hij wankelt en houdt zich aan den boom vast, doch herstelt zich weder.*)

Ha, schurken! dat zult gij betalen. (*Hij schiet*

Digitized by Google

en treft weder: de getroffene valt neder, en de overigen, zulks ziende, nemen met overhaasting de vlugt; CLAUSSE *heeft intusschen het geweer bij den loop gevat en staat gereed zich met den kolf te verdedigen; geene Belgen meer ziende, laat hij langzaam het geweer zakken.*) Daar vlugten zij, die helden der vrijheid! — God! ik dank U, dat Gij mij gered hebt, om mijnen wapenbroeder te beschermen. — Doch dat ongelukkige schot! mijne wond pijnigt mij zeer; zoo goed mogelijk zal ik mij intusschen zien te verbinden, tot dat ik hulp van den Chirurgijn kan verkrijgen. (*Hij neemt uit zijn schako eenen lap linnen, en scheurt er een stuk af.*) Zoo zal er weinig van mijn hemd over blijven! (*hij stroopt zijne broek van onderen op, en windt den lap om zijn been.*) Ware het nu slechts een kogel, maar het schot heeft zich verspreid; twee, drie wonden; het zal welligt weder eenig kwaad tuig zijn, waarmede die verraders hebben geschoten; het doet mij woedend zeer; als ik maar niet te veel bloed verlieze; mijn kameraad heeft mijne hulp nog te zeer noodig, en misschien keeren die muiters in grooter aantal terug. Ik zal onderwijl mijne vrienden weder van het noodige voorzien. (*Hij laadt beider geweren en na dezelve tegen den boom te hebben nedergezet, ligt hij* EUGSTER *een weinig op; deze zijgt weder magteloos neder.*) Goede God! hoe, geen teeken van leven! kameraad! vriend! broeder! Is het mogelijk! dood! En toch, zijn hart klopt nog. —

Digitized by Google

Hemel! ik weet niet, of ik mij daarover verheugen zal, en echter wenschte ik zijn leven met het mijne te kunnen koopen. — Ja, zijn hart klopt nog. — O dat ik hem redden kon! maar waar zal ik hulp vinden? — Neen, neen, ik mag hem niet opwekken: zijn lijden zou slechts langer duren. — Dat ik toch iemand vinden kon! — Alle huizen zijn gesloten, de inwoners wagen zich niet op de straat; mijne wond pijnigt mij ook, ik kan naauwelijks den voet verzetten; hoe krijg ik hem verder voort? ik kan hem toch niet verlaten. — Het is om te vertwijfelen. Als verlamd en onvermogend om te helpen, werkeloos den broeder te moeten zien sterven, God! dat pijnigt mij meer, dan mijne wonde. Zonder dat hagelsche schot, ware ik in staat hem verder te dragen; thans — maar stil, daar komt iemand herwaarts, en wel een burger, welligt helpt hij mijnen kameraad.

TWEEDE TOONEEL.

DE VORIGEN, EEN BURGER.

CLAUSSE.

Halt, goede vriend! —

BURGER.

Nu, wat wilt gij?

CLAUSSE.

Zie, hier ligt een stervende. Misschien is hij nog te redden. Wees menschelijk, verleen ons uwe hulp! —

Digitized by Google

BURGER.

Ik kan niet!

CLAUSSE.

Waarom niet? —

BURGER.

Omdat ik wat anders te doen heb. — Ik heb thans dertig gasten, die moet ik van eten voorzien, en van alles verzorgen; ik heb naauwelijks plaats voor de levenden, waar zou ik met den doode blijven?

CLAUSSE.

Hij is niet dood.

BURGER.

Indien hij reeds ligt te sterven, dan behoeft hij slechts eene plaats waar hij veilig sterven kan; aan hulp is niet te denken; bovendien, een *Hollander!* — (CLAUSSE *maakt eene dreigende beweging.*) Nu, ik wil u bij het sterven van uwen kameraad niet hinderen, die in alle geval hier nog eene betere plaats heeft om den dood in te gaan, dan in het bijzijn van mijne op de Hollanders zoo verbitterde gasten.

CLAUSSE.

Is hier dan geen chirurgijn in de nabijheid?

BURGER.

Neen, de eenige hier in dit dorp heeft mede de wapens voor de vrijheid opgevat, en bevindt zich bij het leger.

CLAUSSE.

Mijn arme brave kameraad!

Digitized by Google

BURGER.

Ja, en al was hij de braafste van de wereld, ik kan hem toch niet helpen.

CLAUSSE.

Kan u geld bewegen? — wat eischt gij, wanneer gij hem in uw huis verzorgt? ik geef u al wat ik bezit.

BURGER.

Ik heb wel niet veel plaats meer, maar een achtervertrekje zal wel genoeg zijn, wanneer gij dan ten minste goed betalen wilt.

CLAUSSE.

Heerlijk, heerlijk!

BURGER.

Ja, heerlijk hier, heerlijk daar, eerst geld, versta je, anders heeft uwe heerlijkheid niets te beduiden.

CLAUSSE.

Hier! (*Hij zoekt naar zijne geldbeurs.*) Hoe! niets! nergens iets! O, ik armzalige! ik heb mijnen zoo zuinig bewaarden schat verloren, en heb niets meer overig, om voor mijnen ongelukkigen kameraad iets tot lafenis te kunnen verkrijgen!

BURGER.

Alzoo geen geld? —

CLAUSSE.

Geld niet, maar een Godsloon!

BURGER.

Daarmede kan ik niets uitrigten. Heeft Mijnheer de Hollander geen geld, dan late hij mij met vrede.

Digitized by Google

CLAUSSE.

Mensch! hebt gij dan volstrekt geen gevoel voor de menschelijkheid?

BURGER.

Wel degelijk, maar vooral voor mij zelven... Hoor weet je wat, eerst moet ik en mijn gasten verzadigd zijn, dan kan de heer *Hollander* misschien ook aan de beurt komen.

CLAUSSE (*zacht doch hoorbaar.*)

Hij viel voor zijnen Koning en zijn vaderland!

BURGER.

Welnu, breng hem dan naar zijn vaderland, en laat zijn Koning hem daar helpen; liever zal hij ook daar willen sterven dan hier op den vrijen grond der *Belgen* — ware hij nog gevallen voor de vrijheid, ja dan misschien — maar nu gaat hij mij in een zeker opzigt niets aan.

CLAUSSE.

Schandelijk, schandelijk!

BURGER.

Nu, wat verlangt gij toch van mij? hulp zonder betaling? De vijanden der *Belgen* te helpen, ja dat zou wat fraais zijn; doch, kondet gij betalen, ja dan zoude ik het kunnen vergeten dat gij *Hollanders* zijt.

(*Hij vertrekt.*)

Digitized by Google

DERDE TOONEEL.

CLAUSSE, EUGSTER.

CLAUSSE, (*door krachteloozen ijver vervoerd, en door de zich verheffende pijn zijner wonden overmand, valt, terwijl hij den burger wil volgen, op eene knie neder.*)

Lage ziel! Kon ik u betalen, betalen wilde ik u immers.... Had ik den muiter slechts eenen kogel achter na gezonden..... maar dat verwenschte schot; ik heb bijkans geene kracht meer in het been. Element! hoe begint mij die wond te gloeijen; welk eene onverdragelijke pijn! Indien mij het been maar niet moet worden afgezet! — Maar, wat zoude het dan nog zijn? — Heeft niet menige grijsaard zijn eenig kind, zijnen steun op den ouden dag, als verdediger van het vaderland verloren? heeft niet menige moeder geheel haren rijkdom, haren zoon, aan het vaderland opgeofferd? hoe vele dierbare betrekkingen staan daar, gereed om het regt en de vrijheid van den vaderlandschen grond te beschermen; die voor onze heilige zaak vrouw en kinderen verlieten, en er hun leven voor veil hebben. En zoude ik wenschen gespaard te blijven? Neen! bij God! niet alleen mijn been, ook mijn leven offer ik gewillig aan mijnen Koning en mijn Vaderland op! En wie die zijn vaderland lief heeft, zal niet gaarne hetzelve zijn leven wijden! — Stil, beweegt hij zich niet? — Ja, waarlijk hij komt tot zich zelven, — hij slaat de oogen op. —

Digitized by Google

Kameraad, welkom in het leven! — Hoe ziet gij zoo vreemd om u heen? — bezin u! — herken uwen wapenbroeder! Ik ben het, uw vriend, dat geweer is uws konings wapen, het teeken uws vaderlands; wij zijn wel op 's vijands grondgebied, doch welligt kunnen wij gered worden.

EUGSTER.

Zijn wij gevangen?

CLAUSSE.

Gevangen wel niet, doch zonder spoedige hulp zou het daartoe wel kunnen komen, want het kasteel, waaruit gij het schot ontvingt, is slechts een half uur van hier, maar ik geloof dat wij aan deze zijde niet ver van de onzen af zijn.

EUGSTER.

Het zou toch verschrikkelijk wezen, gevangen genomen te worden: — ware ik liever dood.

CLAUSSE.

Over het gevangen nemen zoude ik, na een moedig gevecht, mij minder bezwaard gevoelen, want dat gebeurt den dappersten soldaat. — Het is ten minste beter gevangen dan dood; in het eerste geval is er eene uitwisseling mogelijk en in het tweede niet: de dood houdt zich met uitwisselen niet op; treft u een doodelijk schot, adieu! dan hebt gij een eervol ontslag. Krijgsgevangen te zijn is op zich zelven, zoo als ik zeide, mijn grootste bezwaar dus niet, ik vrees echter ook om in handen dier belgische roovers te vallen.

Digitized by Google

EUGSTER.

Zijn de onzen geslagen?

CLAUSSE.

Dat niet, zij zijn slechts teruggetrokken.

EUGSTER.

Weder binnen de vesting terug! — hebben zij den vijand niet uit zijne stelling kunnen verdrijven? — teruggetrokken! —

CLAUSSE, (*hem in de rede vallende.*)

Kom, stil daarvan! — Hoe gevoelt gij u thans? Hebt gij veel pijn aan uwe wonde?

EUGSTER.

Hadt gij mij met het woord van overwinning gewekt, dat had mij kunnen redden; thans gevoel ik dat het schot doodelijk is, en heb ik geen wensch meer om te leven.

CLAUSSE.

Verschoon u zelven. — Spreek niet te veel. — Veelligt — redding is mogelijk; uwe sterke natuur —

EUGSTER.

Die is lang bestand tegen ligchamelijk lijden — maar zij bezwijkt voor de smart der ziel.

CLAUSSE.

Stil, kameraad! volg mijnen raad, spreek niet te veel.

EUGSTER.

Zoude ik die weinige uren, die ik welligt nog te leven heb, in stomme smart verjammeren? Neen, laat mij tot afscheid liever uit het volle hart tot u spreken... Ik gevoel dat het scheidende leven

Digitized by Google

mij nog krachten schenkt; dat de aderen in mijne borst nog zwellen, en mij het vermogen geven om te spreken. — Hoe staat het met onze kameraden?

CLAUSSE.

Zoo als ik u zeg, zij zijn teruggetrokken.

EUGSTER.

Was het een eervolle terugtogt?

CLAUSSE.

Dat verzeker ik u; wij waren, zoo als gij weet, nog geen honderd man sterk, en stootten op eenen hoop van meer dan drie honderd rebellen, die ons bovendien uit het kasteel verraderlijk bestookten, van waar gij ook het schot in uw hoofd ontvingt; duur hebben zij dit betaald, want de onzen vochten als leeuwen.

EUGSTER.

Ja dat weet ik, eervol is het mij, om met zulke dapperen te strijden.

CLAUSSE.

Zij waagden het ook niet ons te vervolgen.

EUGSTER.

Maar waarom bevinden wij ons nog hier in dit, wegens den vijand, zoo onveilig dorp? Mogelijk treffen zij ons aan — en ik gevoel mij niet in staat een eenig schot te doen. —

CLAUSSE.

Reeds heb ik een bezoek van hen gehad.

EUGSTER.

Hoe!

Digitized by Google

CLAUSSE.

Ja, vriend! Maar laat mij u alles verhalen. Door de te groote overmagt der vijanden, en te meer nog daar wij hen niet uit het kasteel konden verdrijven, waarin zij zich genesteld hadden, besloot onze aanvoerder, naar de vesting terug te trekken; op het oogenblik van den aftogt zag ik u vallen; het was mij niet mogelijk u aan uw lot overtelaten, drie of vier van die roovers waren reeds toegesprongen, om u geheel aftemaken en te plunderen, doch de snelheid waarmede ik op hen aankwam, deed hen verschrikt vlugten. Ik rigtte u toen op, en bemerkte dat gij nog leefdet, en zelfs, door mij ondersteund, langzaam voort kondt gaan.

EUGSTER.

Getrouwe kameraad! met gevaar van uw leven —

CLAUSSE (*hem in de rede vallende.*)

Waarom niet? Kloekmoedigheid en getrouwheid waren immers altijd onzer vaderen deugden, en zijn het hollandsche hart als ingeschapen; gij zoudt mij, en ieder der onzen, in zulk een gevaar verkeerende, immers ook niet hebben verlaten?

EUGSTER.

Neen, goede Hemel, neen! al had ik er het leven bij verloren! Maar verder.

CLAUSSE.

Gij bloeddet sterk, ik nam een mijner hemden, scheurde er eenen lap af, en bond dien zoo goed mogelijk om uw hoofd, om ten minste het bloeden eenigzins te doen ophouden; langzaam, op uw ge-

Digitized by Google

weer leunende, en door mij ondersteund, bragt ik u hier heen, ten einde zoo mogelijk de vesting te bereiken, doch gij kondet niet meer voort, waarom ik u onder dezen boom plaatste.

EUGSTER.

Ik dank u duizendmaal, mijn broeder! — Maar, wat zie ik! zijt gij ook gewond?

CLAUSSE.

Ja, en wel eene pijnlijke wond in het been. Na dat ik u had doen nederzitten, had ik mij naast u geplaatst, om een weinig uitterusten, toen plotseling eenige *Belgen*, hier heen komende, mij ontdekten, en zich gereed maakten, mij te overvallen. Besloten liever te sterven dan mij overtegeven, of u in hunne handen te laten, lag ik, zonder te wachten, aan en trof mijnen man; gelukkig was ik door uw geweer met een tweede schot gereed; terwijl ik mij omkeerde, om het te krijgen, trof mij een schot in het been; doch ook het mijne miste niet — en gelukkig bleef ik meester van het slagveld.

EUGSTER.

Brave vriend! Zijt gij gevaarlijk gewond?

CLAUSSE.

Ik geloof het niet, maar het doet mij woedende pijn; zoo het slechts een kogel ware, doch ik vrees, dat het wederom glas of spijkers zullen zijn, want het been zwelt en gloeit ontzettend.

EUGSTER.

Zijt gij nog niet verbonden?

Digitized by Google

CLAUSSE.

Zoo min als gij.

EUGSTER.

Hebt gij reeds naar hulp uitgezien?

CLAUSSE.

Niet voor mij, want waar zoude ik hier geneeskundige hulp kunnen bekomen? Doch eenen burger, hier langs komende, heb ik gebeden en gesmeekt, om u een plekje in zijn huis toetestaan; doch vergeefs, ongelukkig had ik geen geld meer, en zonder betaling wilde dat onmensch geene hulp verleenen.

EUGSTER.

Ach CLAUSSE, uw dralen kan doodelijke gevolgen voor u hebben, red u zelven.

CLAUSSE.

Neen, ik verlaat u niet.

EUGSTER.

Vriend! ik sterf...

CLAUSSE.

Er is misschien nog redding mogelijk!

EUGSTER.

Voor mij niet meer.

CLAUSSE.

Dat is nog zoo zeker niet!

EUGSTER.

Behoudt den Koning een braaf soldaat!

CLAUSSE.

Daarom zal ik u trachten te redden.

Digitized by Google

EUGSTER.

Neen, daarom moet gij voor u zelven hulp zoeken. — Laat mij toch niet het bittere gevoel, dat mijn langzaam naderend einde uwen dood zoude veroorzaken. — Eer de zon ondergaat, ben ik afgelost.

CLAUSSE.

God verhoede zulks! — doch dan eerst, wanneer ik u de oogen toegedrukt, en uw lijk bezorgd heb, keer ik naar de onzen terug.

EUGSTER.

De Genius des vaderlands zal mijne oogen toedrukken.

CLAUSSE.

Ik ben nu reeds meer dan drie uren bij u.

EUGSTER.

Verlies daarom geen oogenblik, red u zelven!

CLAUSSE.

Neen, ik zal hier of daar wel een menschelijk hart aantreffen; ik wil het nogmaals beproeven.

EUGSTER.

Ik ben niet te helpen, laat mij in vrede sterven, en ga!

CLAUSSE.

Broeder! neen, ik blijf hier bij u, of in uwe nabijheid.

EUGSTER.

Verlaat mij, niemand verliest aan mij, ik ben geheel alleen op de wereld, gij hebt eenen grijzen vader, eene vrouw, kinderen! Allen zien

Digitized by Google

verlangend naar uwe terugkomst uit. (*In hooge ontroering*) Red uw leven, om de uwen.

CLAUSSE, (*met geestdrift en vol gevoel.*)

Neen, ik kan niet, ik mag u niet verlaten, zoo lang ik hoop op redding heb. En is het Gods wil dat ik sneuvel, welnu, dan kunnen mijne nagelatene betrekkingen roem dragen, mij onder de verdedigers van het vaderland te mogen noemen.

EUGSTER.

Groote God, welk eene trouw! Gij alleen kunt zulk eene trouw vergelden, ik vermag het niet. (*Hij zijgt magteloos neder.*)

CLAUSSE.

Broeder! toef! toef! nog eenmaal wil ik het beproeven, of er geene eenige menschelijke ziel zich in den omtrek bevindt — maar durf ik hem verlaten! — O, wat zal ik doen! zonder hulp is hij verloren, slechts een oogenblik, welligt, Hemel! bescherm hem! (*Hij vertrekt met zijn geweer.*)

VIERDE TOONEEL.

EUGSTER (*alleen, hij komt weder bij zich zelven.*)

Nog niet afgedaan — nog in het leven — CLAUSSE! waar zijt gij? — Mijn uur heeft nog niet geslagen. — Maar ik wilde het immers — Trouwe vriend! — Hoe huivert het mij door de ziel! is het vrees voor den dood? — Neen, ik vrees hem niet — Ik ben bedaard, den Hemel zij dank, ik mag het

Digitized by Google

laatste uur kalm te gemoet zien. — Ja, bij den Almagtigen! het is zoet, voor het vaderland te sterven! — O! kon ik thans voor al mijne jonge landgenooten staan en het hun, met de laatste kracht mijns wegvliedenden levens, tot in de ziel doen gevoelen, dat het zoet is, voor het vaderland te sterven! De dood heeft geene verschrikking, wanneer hij de bloedige lauweren om de bleeke slapen windt. — Neen, dat kan de hardvochtige lafaard niet gevoelen, die, wanneer het vaderland zijne zonen ter verdediging oproept, zich achter de kleinmoedige uitvlugt verbergt, dat het vaderland zonder *zijne* hulp wel zal gered worden. — Neen, zulk een kan de zaligheid niet bevatten, die een braaf krijgsman gevoelt, wanneer hij voor de regtvaardige zaak zich in de gelederen der verdedigers bevindt. Voorzeker de uitslag hangt niet van één mensch af, maar wanneer het vaderland roept, dan mag niemand terug blijven; voor de eer en de regten zijns lands te strijden, is een heilige dure pligt. — Snelt dan te wapen, jongelingen! verlaat vader en moeder, snelt aan tot verdediging van den erfgrond der vaderen! — Welk eene rilling dringt zich door mijne leden — zou de moedige ziel — met deze woorden — afscheid nemen? — ik word zwak — mijne krachten verdwijnen — een floers daalt voor mijne oogen — zoo als gij wilt, mijn God! — — voor — voor — Koning — en Vaderland — (*Hij zijgt in onmagt neder.*)

Digitized by Google

VIJFDE TOONEEL.

EUGSTER, CLAUSSE.

CLAUSSE (*komt langzaam op, het gaan valt hem zeer moeijelijk, zijne broek is aan het been hooger opgestroopt, en het is zigtbaar dat zijne wond sterk bloedt; hij heeft een stuk van eenen aarden pot in de hand, waarin water is.*)

Vergeefs heb ik aangeklopt, gevraagd, niemand geeft mij gehoor; eindelijk mogt ik deze scherf vinden, en een weinig water, de eenige verkwikking, die ik mijnen kameraad kan aanbieden.

EUGSTER (*uit zijne onmagt ontwakende.*)

Ach! kan ik dan nog niet sterven? — Nog niet sterven! — Dood! maak het kort, hoe lang zult gij mij nog kwellen? —

CLAUSSE (*komt nader.*)

Den Hemel zij dank, ik heb eindelijk eenen dronk water voor u!

EUGSTER.

Wat zie ik, hoe CLAUSSE! gij weder terug — gij waagt —

CLAUSSE.

Ik heb u niet verlaten; slechts voor eenige oogenblikken had ik mij verwijderd, om iets ter uwer verkwikking of eenige hulp te bekomen, doch vergeefs! slechts eenen dronk water kan ik u aanbieden.

EUGSTER. (*Hij drinkt.*)

Dank, dank broeder! dat verkwikt mij.

Digitized by Google

CLAUSSE.

Kon ik u slechts meerder hulp verleenen.

EUGSTER.

Ach neen, deze dronk heeft mijne verdroogde tong verkwikt, ik hoop dat mijn doodsuur spoedig zal slaan.

CLAUSSE.

Aan gindsche woning heb ik zoo even eenige beweging bespeurd, ik wil daar nog eene poging met u gaan doen, en mislukt ook deze, dan wacht ik met u op den dood, of op 's Hemels redding. (*Hij geleidt* EUGSTER *tot bij die woning zachtkens voort, zet hem neder en klopt aan.*) Hola! doet open, mijn stervende makker moet hulp hebben. Doet open! ik smeek u, bij alle heiligen! doet open! zijt barmhartig!

EUGSTER.

Er is niemand in.

CLAUSSE.

Het tegendeel is waar, zij zijn slechts bevreesd. Ik hoor binnen fluisteren. — Weest barmhartig! — doet open! — een stervende roept om hulp! — Verbruid! als gij niet vrijwillig open maakt, zal ik het soldaatsgewijze beproeven.

EUGSTER.

Voorzigtig CLAUSSE — denk dat gij onder vijanden zijt. — Zoo doende zult gij ze ongevoelig maken.

CLAUSSE.

Geen nood; het is een laatste stap — het is het eenige huis waarin ik leven hoor; bij de overige was het dood stil — hier hoor ik menschen, en

Digitized by Google

daarvan wil ik gebruik maken, de nood waarin gij verkeert dwingt er mij toe, al ware het nog zoo gewaagd; — doet open de deur, of ik breek ze open!

Eene stem van binnen.

Wij zullen open doen, verschoon slechts ons leven.

CLAUSSE.

Ziet gij wel dat het helpt; — u zal niets kwaads bejegenen — Wij hebben uwe hulp noodig. — Nu, zult gij spoed maken?

Eene stem van binnen.

Oogenblikkelijk!

CLAUSSE.

Moed, vriend! gij zult nog niet sterven.

EUGSTER.

Die redding is toch niet voor mij.

CLAUSSE.

Ja toch! of althans verzachting in uw doodsuur.

ZESDE TOONEEL.

DE VORIGEN. De Hr. RUDOLFF.

De Heer RUDOLFF (*uit het huis komende*).

Hoe! wat! zie ik geene Belgen? Het is voor hen dat wij bevreesd zijn en het huis gesloten houden.

CLAUSSE.

Mijnheer! Ik smeek u om hulp voor mijnen doodelijk geblesseerden kameraad; welligt is er red-

Digitized by Google

ding mogelijk, indien er een chirurgijn te vinden ware.

Hr. RUDOLFF.

Maar gij zijt *Hollanders*.

CLAUSSE.

Ja, wij konden, ongelukkig genoeg, onze kameraden niet volgen; en het is hoog tijd, dat er hulp voor mijnen wapenbroeder komt, want zoo kan hij het niet langer uithouden, hij zal eindelijk moeten bezwijken.

Hr. RUDOLFF.

Hoe gaarne wilde ik u helpen, maar ik durf, zoo waar, ik durf niet.

CLAUSSE.

Waarom niet?

Hr. RUDOLFF.

Wij zijn omringd van *Belgen*, en ik kon in groote ongelegenheid komen.

CLAUSSE.

Wat ongelegenheid! waar denkt gij aan, in den oogenblik, waarin gij eenen stervenden mensch een zacht doodsuur zoudt kunnen bereiden, of veelligt redden!

Hr. RUDOLFF.

Men zou mij uitplunderen, als —

CLAUSSE.

Mag ik u belooning aanbieden? — geld heb ik wel niet, doch ik ben rijker dan ik daar straks meende, — zie dit horologie (*hij maakt zijne kleederen open, en haalt er een horologie uit, hetwelk*

Digitized by Google

aan een bandje op zijne borst hangt), het is een geschenk van mijnen ouden grijzen vader, een familiestuk, meer dan vijftig jaren oud; het is wel honderd gulden waardig.

Hr. RUDOLFF.

Alles wel, echter ik —

CLAUSSE (*hem in de rede vallende*).

Ik schenk het u, geheel, met al wat er bij is (*hij maakt het horologie los*); ziedaar uw eigendom, indien gij slechts mijnen kameraad hulp verleent.

Hr. RUDOLFF.

Brave man!

EUGSTER.

Onbegrijpelijk getrouwe vriend!

CLAUSSE.

Bedenk u niet langer, neem! — Ik behoef het welligt ook niet langer — ik gevoel reeds de ontsteking mijner wond, mogelijk gaat mijn been, en ik met hetzelve, de wereld uit.

Hr. RUDOLFF.

Behoud uw horologie; ik zal het in Gods naam wagen. Gij zijt dus ook gewond?

CLAUSSE.

Ja, maar als mijn kameraad slechts geholpen is, zal ik wel te regt komen.

Hr. RUDOLFF.

Uw kameraad moet wel een zeer braaf man zijn, dat hij zulk eene opoffering bij u kon verdienen.

Digitized by Google

CLAUSSE.

Hij was mijn strijdgezel — en dat is genoeg.

Hr. RUDOLFF.

Nu, zoo als ik zeg, ik begeer hoegenaamd niets — ik wil zien wat ik voor u doen kan.

CLAUSSE.

God zij gedankt, mijn vriend wordt gered!

Hr. RUDOLFF.

Gij zijt menschen, dit zou mij, onder andere omstandigheden, reeds genoeg zijn, — maar gij zijt *Hollanders*, en schoon hen met geheel mijn hart toegedaan, moet ik echter nu voorzigtigheid gebruiken.

CLAUSSE.

Hollanders zijn wij, mijn Heer! en wij mogen er roem op dragen, *Hollanders* te zijn.

Hr. RUDOLFF.

Hoor, vriend, indien men ontdekte dat ik u behulpzaam was, waagde ik er alles bij; — daarom kan ik u in mijn huis niet opnemen, doch die schuur daar is thans ledig en behoort mij toe; ik zal daar een bed voor uwen vriend doen gereed maken, en u door mijn dienstmeisje van eenige verkwikkingen laten voorzien. (*Hij roept:*) ANTJE! (*Eene stem uit het huis.*) Mijnheer, ik kom!

Digitized by Google

ZEVENDE TOONEEL.

DE VORIGEN. ANTJE.

(*De Heer* RUDOLFF *spreekt zacht met haar*).

ANTJE (*met blijdschap*).

Hollanders! ja, ja, Mijnheer, laat het maar aan mij over. (*Zij gaat in huis.*)

ACHTSTE TOONEEL.

DE VORIGEN (*zonder* ANTJE).

Hr. RUDOLFF.

Nu, brave vriend, vertrouw u nu aan mijn dienstmeisje; wat gij verlangt, zal zij bezorgen, vaar wel! God bescherme u, en doe u spoedig uwe dappere krijgsmakkers terug vinden!

CLAUSSE.

Ik dank u, edel Heer! voor de weldaden welke gij ons bewijst, en mogt gij eenmaal onze dienst behoeven, reken dan immer op mij en mijnen kameraad, die, God geve het! door uwen bijstand redding vindt.

(*De Heer* RUDOLFF *vertrekt*).

NEGENDE TOONEEL.

CLAUSSE. EUGSTER. ANTJE.

ANTJE (*met eenig beddegoed*).

Kom, vriend indien gij kunt, help mij dan eene rustplaats voor uwen kameraad gereed maken.

Digitized by Google

CLAUSSE.

Gaarne, lieve meid! (*zij gaan in de schuur*).

EUGSTER, (*zich een weinig oprigtende.*)

CLAUSSE, vriend! waar zijt gij! — (CLAUSSE *en* ANTJE *komen uit de schuur*).

CLAUSSE.

Roept gij mij? hoe is het u? De heer uit dat huis heeft ons deze schuur afgestaan, een bed voor u er in laten brengen, en beloofd, al het mogelijke te zullen doen, om u in het leven te behouden.

EUGSTER.

Hebt gij nog niet eene teug water, mijne tong is weder verdroogd.

ANTJE.

Oogenblikkelijk, ik zal u wat beters halen. (*Zij ijlt in huis.*)

EUGSTER.

Goede brave menschen! — God! ik gevoel het, dat ik nog gaarne wensch te leven — wie edele menschen om zich ziet, aan wier deugd zijn hart verwant is, moet immers ongaarne hen verlaten, om in de eenzaamheid des grafs te gaan.

ANTJE (*komt terug, zij brengt eene flesch wijn, en twee glazen*).

Hier, mannen! drinkt! drinkt! het zal u verkwikken. (CLAUSSE *schenkt een glas in en zet de flesch bij eenen boom neder.*)

CLAUSSE.

Hier, EUGSTER! dat zal u versterken; drink eenen

Digitized by Google

krachtigen dronk wijn, het zal nieuw vuur in uwe aderen gieten; zóó, nog één (*hij schenkt weder het glas vol*). Nu, smaakt het u?

EUGSTER.

Inderdaad, het is eene verkwikkende teug. Hebt gij nog niet gedronken?

CLAUSSE.

Dat kan wachten.

EUGSTER.

Vergeet u zelven nu toch langer niet om mij.

CLAUSSE.

Indien gij nu een weinig voort kondet gaan, dan zoude ik u naar het voor u gereed gemaakte bed geleiden; de rust en de slaap zullen uwe krachten mogelijk wel doen terug keeren. (EUGSTER, *door* CLAUSSE *ondersteund, rigt zich op en wordt door hem half dragende in de schuur geleidt.*)

TIENDE TOONEEL.

ANTJE (*alleen*).

Welk een braaf man! — welk een getrouwe vriend! Zelf gekwetst zijnde, acht hij zijne eigene wonde niet, hij ziet zijn eigen levensgevaar voorbij en denkt alleen aan het gevaar waarin zijn kameraad verkeert. O welk eene trouw! — En hoe wel is het mij, landgenoot te mogen heten van een volk zoo getrouw, zoo regtschapen! Ja ik ben er trots op, *Hollander!* uwen naam te mogen dragen, een hollandsch meisje te zijn!

Digitized by Google

ELFDE TOONEEL.

DE VORIGEN. CLAUSSE (*uit de schuur komende; hij brengt er de geweren in en keert weder terug.*)

ANTJE.

Hoe is het met uwen vriend?

CLAUSSE.

Hij slaapt thans, dit zal hem versterken, doch ik vrees voor zijne wond, het oude verband ligt er nog om, het bloeden vermindert wel, maar zoo lang zonder geneeskundige hulp te blijven zal zeker niet zonder kwade gevolgen zijn. Bij mij is het verband ook reeds aan de wonde gedroogd, doch ik zal wel op de beenen zien te blijven.

ANTJE.

Drink ook eene teug wijn. (*Zij neemt de flesch en schenkt een glas in.*) Dat zal u nog wat versterken.

CLAUSSE (*na gedronken te hebben*).

Ik dank u, dat is inderdaad een laafdrank.

ANTJE.

Nog een — op het welzijn van ons vaderland! dan drink ik met u mede. — (*Zij schenkt de beide glazen vol.*)

CLAUSSE (*met bevreemding.*)

Ons vaderland? Zijt gij dan niet eene Belgische?

ANTJE.

Neen, mijn vriend, waarlijk niet, ik behoor tot een beter volk, ik ben geene Belgische, foei, ik zoude mij er voor schamen, en wie eer en

Digitized by Google

trouw waardeert, moet zich schamen *Belg* te heten. — Neen, mijnheer! Ik ben een Hollandsch meisje! Drink, landgenoot! het geld ons vaderland! leve de Koning! (*zij klinken en drinken,*) Maar stil, laat ons niet te luidruchtig zijn, de Belgische speurhonden mogten ons overvallen.

CLAUSSE.

Maar zeg mij, braaf meisje! welk landsman is uw Heer? Hij is geen *Hollander*, zegt hij, en is toch dat volk zeer genegen.

ANTJE.

Mijn Heer is een *Duitscher*; vele jaren heeft hij in *Holland* gewoond, en zoude ook dat land niet hebben verlaten, ware het niet dat handelszaken hem daartoe genoopt hadden. Zijne vrouw is een jaar geleden gestorven, en op haar sterfbed heb ik haar beloofd, haren man niet te zullen verlaten, en deze belofte zal ik getrouw nakomen, want mijn Heer is een goed braaf Heer, en in *Holland* heb ik geene betrekkingen meer; want spoedig na mijn vertrek stierven mijne reeds bejaarde ouders.

CLAUSSE.

Maar gij verkeert toch hier in een gedurig gevaar.

ANTJE.

Ja, maar wij kunnen niet vertrekken, of mijn heer zou alles moeten achterlaten, en wij hopen nog — men verschoont ons nog al, om dat vele inwoners van dit dorp door mijn Heer ondersteuning ontvangen —

Digitized by Google

CLAUSSE.

De dankbaarheid is anders schaars bij de *Belgen* aantetreffen.

ANTJE. (*Een groot gerucht doet zich hooren.*)

Bergt u vriend! bergt u, en laat u niet zien, het is zeker wederom eene horde *Belgen*, of ook mogelijk zijn het uwe krijgsmakkers, die de *Belgen*, wanneer zij zich te ver onder de vesting wagen, dikwerf tot door dit dorp terug drijven; dit echter weet gij, want gij waart immers dezen morgen bij het gevecht? doch gij moet u nu verbergen, om het gevaar te ontwijken.

CLAUSSE.

Hoe! ik zoude mij versteken? Neen ik heb nog een paar schoten gereed —

ANTJE, (*in de rede vallende.*)

Ja, maar mijn Heer zou er door in ongelegenheid komen.

CLAUSSE.

Het is waar; nu, in Gods naam! Ook gevoel ik dat de ontsteking mijner wond zich meer begint te verheffen, en de zorg voor mijnen kameraad alleen kon mij de pijn ligter doen achten; doch thans ontwaar ik eene krachteloosheid in het been, waardoor ik mij naauwelijks staande kan houden — Indien zij echter wagen mijne schuilplaats te naderen, zullen zij weten dat hier een *Hollander* zijnen krijgsmakker beschermt. (*Hij gaat met moeite naar binnen.*)

Digitized by Google

TWAALFDE TOONEEL.

ANTJE. *Eenige gewapende Belgen komen met groot gedruisch op, een* SERJANT *nadert* ANTJE.

SERJANT.

Maiske! hebt de gai giene geblesseerde Ollaondsche soldaoten gezien? zulle.

ANTJE, (*het brabandsch nabootsende.*)

Neen, heer SERJANT!

SERJANT.

Maiske! aols gai ons dupiert, daon kost het auw leven, verstaot ge?

ANTJE.

Ik heb niemand gezien, heer SERJANT!

SERJANT.

Kikke vertrouw a niet, allons mes camerades, laotten wai rond zien. (*Zij zien hier en daar rond en stooten met hunne geweren tegen de huisdeuren.*) Nikse ontdekt, aolle deuren zien gesleuten. (ANTJE *staat vol angst en vrees voor de schuur, waarin* CLAUSSE *en* EUGSTER *zich bevinden.*) Oe! staot gai daor maiske! (*dreigende*) maiske! maiske! (*Hij stoot de deur open.*)

De Belgen willen gezamenlijk binnen dringen; maar op hetzelfde oogenblik stort CLAUSSE *met geveld geweer op hen in, hij wankelt, en valt aan den ingang neder, doch blijft in eene verde-*

Digitized by Google

digende houding op eene knie liggen. De Belgen deinzen verschrikt terug, te gelijker tijd doet zich den hoorn der naderende Hollandsche Infanterie hooren; de Belgen vlugten regts af naar den achtergrond, intusschen rukt eene kompagnie Hollandsche Infanterie, door een officier aangevoerd, van de linkerzijde aan; en vervolgt, na eenige schoten gedaan te hebben, met geveld geweer, de vlugtende Belgen. Het gerucht blijft nog eenige oogenblikken aanhouden.)

ANTJE, (*die zich verscholen had, komt nu wederom te voorschijn en nadert met blijdschap* CLAUSSE.)

God dank! redding! redding! brave man, uwe krijgsmakkers vervolgen langs dezen weg den vlugtenden vijand.

CLAUSSE, (*na zich langzaam opgerigt te hebben, leunt op zijn geweer, zijne wondt schijnt hem veel pijn te veroorzaken, hij houdt zich met moeite staande. Inmiddels keeren de Hollanders terug.*)

DE OFFICIER.

Hoe spoedig namen die helden voor onze bajonnetten de vlugt.

CLAUSSE.

God lof! mijne wapenbroeders!

DE OFFICIER.

Hoe, CLAUSSE? gij hier! en gewond! wij dachten, dat gij bij onze expeditie van heden morgen gesneuveld of gevangen genomen waart; ook misten wij EUGSTER.

Digitized by Google

CLAUSSE.

EUGSTER bevindt zich hier in deze schuur, doch hij is doodelijk gewond; ik heb het geluk gehad, hem uit 's vijands handen te redden. Bij eene kleine schermutseling bekwam ik deze wond, ik dacht aanvankelijk dat ze van weinig beteekenis zoude zijn, doch zij is thans zoodanig verergerd, dat ik even als EUGSTER dadelijk hulp behoef. (*Intusschen zijn twee soldaten in de schuur gegaan, en geleiden* EUGSTER *naar buiten, deze zijgt weder krachteloos neder.*)

DE OFFICIER.

Laat hem een oogenblik met rust; gij kunt hem zoo aanstonds opnemen, en naar de vesting dragen, terwijl CLAUSSE door een uwer ondersteund wordt. (*Zich tot* CLAUSSE *keerende.*) Hoe zijt gij aan deze schuilplaats gekomen, CLAUSSE?

CLAUSSE.

Door de goedhartigheid van den eigenaar dezer schuur, den Heer van dit brave meisje, dat boven den last haars meesters ons liefderijk van alles heeft voorzien, en waarvoor ik altijd haar schuldenaar zal zijn, want het is mij onmogelijk voor zoo veel goedheid haar genoeg te kunnen danken.

ANTJE.

Ik behoef geenen dank. Mijne landgenooten hulp te kunnen bewijzen, zal mij steeds tot eenen aangenamen pligt zijn; en wat heb ik gedaan, in vergelijking van hetgeen gij, brave man! met gevaar van uw leven, voor uwen kameraad gedaan hebt?

Digitized by Google

CLAUSSE.

Stil daarvan! als het u belieft.

EUGSTER (*is langzamerhand uit zijne onmagt ontwaakt, hij heeft reeds eenige malen beproefd om te spreken, eindelijk, al zijne krachten inspannende, met eene zwakke stem*).

Waarom dit te verzwijgen? — getrouwe makker! O kon ik woorden genoeg uitspreken — want immers zonder u — zoude ik thans niet meer zijn! — Met gevaar van zijn leven, heeft hij mij beschermd — hoort het, kameraden! — deze hem thans zoo pijnigende wond verkreeg hij om mij — om mij te redden! — Vader, vrouw en kinderen kon hij vergeten, om mij het leven als uit den dood weder te geven! O! God alleen kan zulk eene trouw vergelden.

ALLEN.

Leve de getrouwe CLAUSSE!

ANTJE.

wijs: *Wien Neêrlands bloed, enz.*

Zoo spreidde Hollands ed'len aard,
Zich luist'rijk weêr ten toon;
Der vad'ren deugd, met roem vermaard,
Die trouw, zoo groot en schoon.

ANTJE, DE OFFICIER.

Zij praalt thans weêr op Hollands grond,
In luistervolle pracht;
Zij vormde een heilig schoon verbond,
Met onverwinbre magt. (*bis.*)

Digitized by Google

DE OFFICIER.

Zij heeft een ringmuur opgeregt,
Om Koning WILLEMS troon;
Uit duizenden één band gelegd,
Om Vader en om Zoon.
En onbeklimbaar is die muur,

ANTJE.

Onbreekbaar deze band;

DE OFFICIER.

Z' ontstonden in 't gevaarlijkst uur,
Voor Vorst en Vaderland. (*bis.*)

DE OFFICIER.

Die trouw braveert en boei en dood,
Wat list ook neem te baat;
Zij blijft in *Holland* schoon en groot,
Ten spijt van 't snoodst verraad.

ANTJE.

't Heelal staart thans op dit verbond,
Van Hollands staatsgebouw;
Verbazing treft heel 't wereldrond,
Om zulk een volken trouw. (*bis.*)

ALLEN.

Zoo spreidde Hollands ed'len aard,
Zich luist'rijk weêr ten toon;
Der vad'ren deugd, met roem vermaard,
Die trouw, zoo groot en schoon.
Zij praalt thans weêr op Hollands grond,
In luistervolle pracht;
Zij vormde een heilig schoon verbond,
Met onverwinbre magt. (*bis.*)

Digitized by Google

EUGSTER *wordt door twee man gedragen, en onder het spelen van eenen marsch, verlaten zij het tooneel;* CLAUSSE *betuigt, terwijl hij vertrekt,* ANTJE *nogmaals zijnen bijzonderen dank.* ANTJE *groet en gaat in huis. — De gordijn valt.*

Digitized by Google

Door den Boekhandelaar A. KLOOTS, te 's Gravenhage, wordt thans uitgegeven en is alom verkrijgbaar gesteld:

I. Geschiedenis van *Rusland* en PETER *den Groote*; door den Generaal Graaf DE SEGUR; schrijver der geschiedenis van NAPOLEON en het groote leger, gedurende het jaar 1812. Twee deelen. Met portret en fac simile van den Czaar. Prijs . . . . . *f* 6,50.

„ Wij behoeven onze Landgenooten niet te zeg-
„ gen wie de Graaf DE SEGUR is; van hem, die
„ van elders reeds zoo gunstig bekend is, als deze
„ scherpzinnige Schrijver, kan men niets verwach-
„ ten, dat der vertaling niet ten volle waardig is. —
„ De voor ons liggende geschiedenis is dan ook
„ in het oorspronkelijke met geestdrift ontvan-
„ gen, en zoo in Frankrijk als Buitenlands met
„ genoegen gelezen. — Voor hen die niet tot de
„ bron kunnen naderen, zal deze vertolking ge-
„ wis een welkom geschenk zijn; en waarlijk in
„ het overbrengen van zoodanige werken ligt eene
„ bijzondere verdienste, sedert het meer en meer

Digitized by Google

„ mode wordt om bij voorkeur boeken te vertalen,
„ die hunne verschijning binnen weinige jaren in
„ het niet verzinken, om nimmer weder ter hand
„ te worden genomen."

„ De geschiedverhalen van SEGUR zullen altijd
„ hare waarde blijven behouden, zoo voor den
„ beoefenaar der historie, als voor hem, die zich
„ aangenaam en nuttig wenscht te onderhouden.
„ Het boek is duidelijk en zindelijk gedrukt, en
„ de vertaling is in goede handen gevallen."

(Beoordeeling in het *Algem. Letterl. Maandschrift*, voor April 1831.)

Digitized by Google

II. Generaal Graaf HOHEIM en zijne Kinderen. Eene briefwisseling. Naar het Hoogduitsch van S. J. F. WALDEN, eerste deel. Prijs *f* 2,40.

„ „ Zie hier, waarde Lezer! een werk, hetwelk
„ „ uit een groot aantal andere, die als zoo vele
„ „ bloemen op den Duitschen bodem welig tieren,
„ „ eene eenigzins gunstige onderscheiding verdient,
„ „ want niet alleen dat eene waardige opleiding
„ „ tot deugd en godsdienstigheid in het algemeen
„ „ den hoofdinhoud van hetzelve uitmaakt, maar
„ „ men zal ook bijzonderlijk daarin de schoonste
„ „ trekken van ouderlijke opvoeding en kinderlijke
„ „ gehoorzaamheid in eenen behagelijken vorm zien
„ „ uitgedrukt!" " „ Met deze woorden begint
„ de vertaler het voorberigt. En wij deelen gaarne
„ in dit getuigenis, voor zoo ver wij deze brief-
„ wisseling uit dit eerste deel kennen, hetwelk wij
„ niet weten of door een of meerdere gevolgd zal
„ worden (*). De Graaf HOHEIM, in hooge betrek-
„ kingen geplaatst, toont in de brieven, door hem
„ aan zijne kinderen en andere vrienden hier ge-
„ schreven, een man te zijn van het edelste hart
„ en de voortreffelijkste geestvermogens, die in alle
„ betrekkingen, maar vooral in de opvoeding en
„ vorming zijner kinderen, een uitstekend voorbeeld
„ verdient genoemd te worden. De schrijver heeft,
„ om zijn doel te bereiken, te regt de lotgevallen,
„ die overeenkomstig de betrekking zijn, waarin

(*) Het werk wordt thans, in 2 deelen kompleet, afgeleverd voor *f* 4,80 cents.

Digitized by Google

„ hij zijne schrijvers en schrijfsters geplaatst heeft,
„ ten grondslage gelegd van hunne onderlinge brief-
„ wisseling. Even juist en doelmatig vinden wij
„ het, dat hier de opvoeding der kinderen op on-
„ derscheidene wijzen is voorgesteld. Men vindt
„ hier kinderen van onderscheidene jaren, karakter
„ en aanleg. Des Graven HOHEIMS hoofdoel bij al-
„ len is gehoorzaamheid en volkomen vertrouwen,
„ wier eisschen en vormen hij naar den verschil-
„ lenden aanleg wijzigt. Vooral verdient den Schrij-
„ ver grooten lof voor den godsdienstigen geest,
„ waarmede hij zijnen held en de andere hier voor-
„ komende personen laat handelen, denken en schrij-
„ ven, en de juiste wijze, waarop hij schijn van
„ wezen onderscheidt, en vooral gelet wil hebben
„ op de grondbeginselen waaruit, en de oogmer-
„ ken, waarom men het eene doet en het andere
„ laat. In één woord, deze briefwisseling is en
„ voor het verstand en voor het hart, is als mo-
„ del voor regtschapene, verstandige en godsdien-
„ stige gezindheden en handelingen, en tevens om
„ den goeden stijl, die overal heerscht, als model
„ voor den briefstijl, een gedenkschrift, dat wij
„ wenschen dat door velen gelezen en ter harte ge-
„ nomen worde.

„ De vertaler verdient dan ook, om zijne on-
„ derneming en derzelver keurige uitvoering, al-
„ len dank."

(*Rec. in De Vriend des Vaderlands* 1831, N°. 1.)

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google